

Täna oleme PAJUSTIS

Rajooni ajalehe veergudel oleme varemgi lugejaile tutvustanud meie rajooni linnu, aleveid ja maa-asulaid, nende käekäiku nõukogude korra tingimustes. Täna, võidupühal, otsustasime rääkida Pajustist, külast, mis ammugi enam ei ole küla. 35 aastat rahulikku tööd on temast teinud igati tänapäevase aleviku, kus asub ühe laialt tuntud majandi, E. Vilde nimelise kolhoosi keskus. Seda 1. juulist 1952, kui ühineti «Uue Tee» kolhoosiga.

Kui 1948. aasta sügisel ja 1949. aasta kevadel Vinni, Pajusti, Inju, Koeravere, Meriküla ja Aruvälja küla talud kollektiviseerusid, asus kahel pool Rakvere—Tartu maanteed Vinni tammiku lääneserval väike Pajusti küla. Niisamasugune nagu enamik külasid Eestimaa. Olgkatusega rehetared, porised, sillutamata teed talude vahel, rolgastarad, kiunudes vett ammutavad kaevuvinnad. Vankrite kägisedes ja rappudes veeti kevadel seemet põllule ja sügisel kasinat saaki koju. Sellest, kuidas kombain vilja lõikab ja traktor põlde mustaks pöörab, sellest, et kunagi peetakse lõikuspidu tammede all paiknevas uhkes klubihoones (mis juba kitsaks kipub jääma) ja et sinna pidule võib ka kõige märkejal ajal kõpsida läikima viksitud kingades või sõita oma autoga, et majapidamises vajaliku järele ei ole vaja vankril logistades Rakverre sõita, vaid võib siitsamast poest osta või sööklas kõhu täis süüa, sellest kõigest ei osanud siis iga mees unistadagi. Kas oskasin laudanaised lüpsikuga lehma alla istudes mõelda, et kunagi ehitatakse Kakumäele suurfarm, kus valgetas kitlitest lüpsjad lehmade ja masinate vahel kõnnivad, kusjuures seda kitlit polegi vaja iga päev pesta. Koos eluga on paremaks, töökamaks ja õilsamaks ning jõukamaks muutunud ka inimesed, kes on oma kodusse ja kodumajandisse kindlalt juurduvad. Pajusti edasimineku, kauniks alevikuks kujunemise on põhjustanud E. Vilde nimelise kolhoosi areng. 1967. aastal autasustati majandit Tööpunalipu ordeniga.

Tollal juhtis majandit August Lepasaar, kes oli kolhoosi juhatuse eesotsas aastail 1956—1968. Ja kui on jutuks ühismajandi areng, siis meenutavad inimesed hea sõnaga ka August Lepasaart kui energilist majandusjuhti, kui üht alusepanijat tänasele Pajustile.

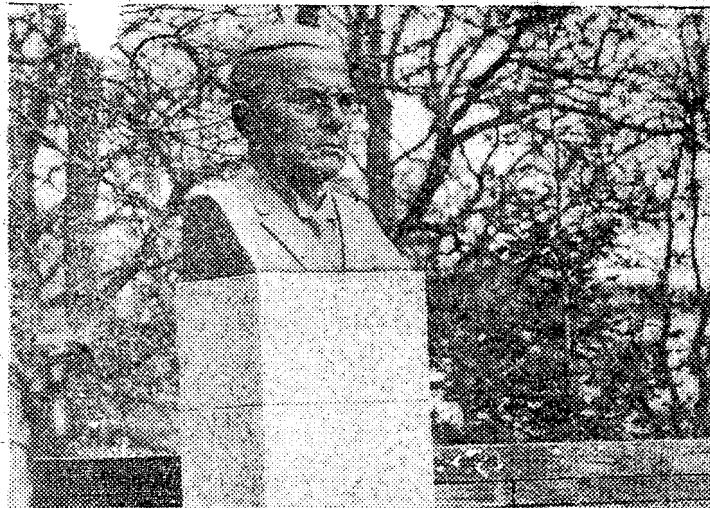
1968. aastast juhib E. Vilde nimelist kolhoosi Oktoobrirevolutsiooni ordeniga autasustatud Erich Erilt.

Täna Pajustist, sealsetest inimestest aga lähemalt allpool.

✻
Vilde kolhoosis on palju käinud kaugeid külalisi välismaaltki, sest siin on ikka olnud, mida näidata.

Pildil on kolhoosi esimehe Erich Erilti (vasakul) kõrval majandi keskasulat uuendamas Ameerika Ühendriikides ilmuva progressiivse eesti keelse ajalehe «Uus Ilm» toimetaja M. Nukk.

Eduard Vilde 100. sünniaastapäevast peale (1965. a.) on majandi kontori-klubihoones ees kirjaniku mälestussammas.